

Rippikoululaiset eivät usko Jumalaan eivätkä Jeesukseen

Kirkon tutkimuskeskus tutki ev.-lut. kirkon rippikouluun vuonna 2019 osallistuneiden mielipiteitä paitsi leiristä myös heidän uskonnollisista katsomuksistaan.

Kun nuorilta kysyttiin, uskoivatko he Jumalan olemassaoloon, vain 35 prosenttia rippikoululaisista vastasi myöntävästi. ”Isosista”, jotka toimi-

vat apuohjaajina leireillä, reilu puolet, 51 prosenttia, uskoi, että Jumala on olemassa.

Jeesuksen ylösnousemukseen uskoi rippikoululaisista 32 prosenttia ja ”isosistakin” ainoastaan 43 prosenttia.

Nuorilta kysyttiin myös kristinuskon merkityksestä heidän

elämässään. Rippikoululaisista 39 prosenttia koki, että kristinuskolla on merkitystä heidän elämässään.

Nuorilta kysyttiin myös heidän halukkuudestaan kuulua kirkkoon. Kristinuskon perusteita koskevista kriittisistä mielipiteistään huolimatta rippikoululaisista kuitenkin reilu

puolet, 57 prosenttia, halusi kuulua kirkkoon.

Toistaiseksi 15-18-vuotiaiden nuorten kirkkoon kuuluvuus on yhä korkeissa 80 prosentin lukemissa, kun se kolmekymppisillä on alle 60 prosentissa.

Kirkosta eroaminen jatkuu - lisääntykö lasten erottaminen?

Vuonna 2018 ev.-lut. kirkon jäsenosuus laski alle 70 prosentin. Kun vauvakasteiden osuus on laskenut sitä pienemmäksi, kirkon jäsenten ”määräenemmistö” 2/3 eli 66,7 prosenttia väestöstä alittuu pian.

Suurin osa eroamisista tapahtuu eroakirkosta.fi -palvelun kautta. Palvelu on toiminut 15 vuotta, ja sen

kautta oli lokakuussa 2019 eronnut yli 705 000 ihmistä.

Helsingissä kirkon jäsenosuus oli 52,0 %, Vantaalla 55,9 % ja Espoossa 58,6 %. Helsingissä vauvoista kastettiin noin 40 %.

Kirkon jäsenosuus on vanhimpien ikäluokkien ohella suurinta 10-18-vuotiaiden keskuudessa - jo-

pa 80 prosenttia! Kirkosta eronneet vanhemmat eivät ole erottaneet vauvakasteen kautta kirkon jäsenyyteen liitettyjä lapsiaan kirkosta.

Lasten erottamiseen voi käyttää eroakirkosta.fi:n tulostettavia paperilomakkeita, jos toinen huoltaja eroaa lapsen kanssa. Lomaketta voi myös käyttää pelkästään lapsen/las-

ten kirkosta erottamiseen, mutta ilmoituksen maistraatille voi kirjoittaa myös puhtaalle paperille (- lapsen nimi ja hetu, molempien huoltajien allekirjoitukset sekä maininta mistä seurakunnasta erotaan).

15 vuotta täyttänyt nuori voi erota itse, tosin vanhempien allekirjoittama lupa vaaditaan.

Yhteiseen sotilasvakuutukseen tai sotilasvalaan

Alokaskauden lopulla varusmiehet valitsevat ja antavat joko sotilasvalan tai sotilasvakuutuksen. Ne ovat muuten samoja, mutta sotilasvalan alussa on uskonnollisesti julistuksellinen osuus ”kaikkivaltiaan ja kaikkitietävän Jumalan edessä”. Sotilasvakuutuksen vastaava kohta kuuluu: ”kunniani ja omantuntoni kautta”.

Kun sotilasvakuutus ja sotilasvala annetaan erikseen, valintapakko jakaa joukon kahteen osaan. Arkaluontoisen ”uskonasian” valintatilanne saatetaan kokea kiusallisena yksityisyyden suojan näkökulmasta.

Vaikka toistaiseksi sotilasvala on ollut suosittu kuin sotilasvakuutus, tilanne voi olla lähivuosina muuttamassa yhteiskunnan maallistumiske-

hityksen myötä. Nuorisobarometrin (2018) mukaan 57 % nuorista pitää itseään ei-uskonnollisena, vain 22 % uskonnollisena ja 21 % neutraalina.

Kun puolustusvoimain ylipäällikkö eli tasavallan presidentti antaa virkaan astuessa juhlallisen vakuutuksen ilman uskonnollista julistusta, sellainen sopii kyllä myös kaikille varusmiehille ja sotilaille.

Yksi vaihtoehto voisi olla, että sotilasvala nimenä säilytetään, mutta otetaan neutraalin sotilasvakuutuksen teksti ”kunniani ja omantuntoni kautta”. Näin juhlallinen velvoittautuminen voi tapahtua kaikille yhteisessä seremoniassa, mikä lisäisi yhteiskunnallista koheesiota ja yhdenvertaisuutta Puolustusvoimissa.

PÄÄKIRJOITUS

Tavoitteet seuraavalle vuosikymmenelle

Binar Mustafa

Syksy on alkanut mukavilla uutisilla, joiden perusteella eräiden tavoitteiden saavuttaminen näyttää toiveikkaammalta. Pitkään työpöydällämme ollut elämäntarkastustiedon avaaminen kaikille on saanut merkittävän aloituksen ministeriöltä. Tunnustuksettomista valtiopäivien avajaisiin liittyvistä tilaisuuksista tehtiin kansanedustajien aloite, mikä jälkeä puhemiesneuvosto on asettanut juhlamenotryhmän.

Nämä ovat hyviä alkujia, joihin odotamme vielä maaliin viemistä. Näistä mahdollisista edistyksistä huolimatta meillä vapaa-ajattelijoidella on vielä matkaa tehdäksemme it-

seämme täysin tarpeettomaksi. Kirkon erottaminen valtiosta, sekulaari valtio ja sekulaaristuva yhteiskunta ovat päällimmäisiä tavoitteita, joiden aikaan saamiseksi jatkamme toimintamme vapaa-ajattelijoina.

Ihmisten yhdenvertaisen kohtelun toteutumiseen tarvitaan myös muiden tukea. Jokainen, joka koee nämä tai osan näistä tavoitteista myös omakseen, voivat tukea toimintamme. Kaikkien jäsenten ja kannattajien panoksilla on merkityksensä ja lähentävät meitä kohti perimmäistä tavoitteitamme.

Messuilla ja järjestämissämme keskustelutilaisuuksissa saamme runsaasti tukea tavoitteillemme. Moni jakaa kohtaamia epäreilu-

ja kohtuuttomia ilmiöitä, joita valtionkirkko ja yhden uskonnon erityisasema ovat aikaansaaneet. Monet niistä kohdistuvat lapsiin. Lisäksi muiden uskontojen epäinhimillisten ilmiöiden normalisoiminen yhteiskuntaan on ollut perustellusti monille huoleen aihe.

Ilahduttavinta on ollut se, että eri vakaumuksista huolimatta moni ollut vahvasti sitä mieltä, että valtion linja tulisi olla neutraali kaikkien katsomusten suhteen. Tämä on linja, minkä Vapaa-ajattelijat on vuosikymmeniä ajanut. Pitkjänteisistä töistä huolimatta se on valitettavasti edelleenkin ajankohtainen.

Pro-Seremonioiden puhujalvalutoiminta hautajaisiin, häihin ja ni-

miäisiin täytti juuri 20 vuotta. Protu täytti 30 vuotta.

Tahtoa yhdenvertaisempaan suuntaan on siis paljon, mutta muutokset tapahtuvat hitaasti. Tukemalla vapaa-ajattelijaita voimme edistää tärkeää yhteiskunnallista työtä, joka on hyvin monen tavoite. Muistettakoon tuleva vuosikymmenen suurista muutoksista ja tärkeistä saavutuksista.

Kirjoittaja on Helsingin seudun vapaa-ajattelijain puheenjohtaja ja Vapaa-ajattelijain liiton hallituksen jäsen

Prometheus-leireillä osallistujaennätys - haku kesän 2020 leireille alkanut

Prometheus-leireillä eli protuleireillä rikottiin tänä vuonna osallistujaennätys toisena vuonna peräkkäin. Kesän 65 protuleirille 20 paikkakunnalla ympäri Suomea osallistui 1011 leiriläistä. Leirien vetovoiman kasvu on näkynyt paitsi osallistujien määrässä myös leirien täyttymisen aikautumisessa. Haku vuoden 2020 leireille käynnistyy marraskuussa.

Kesän leireille annettu palaute oli lähes yksinomaan kiitettävää. Yhdistyksen toteuttamaan kyselyyn vastanneista 500 leiriläisestä 99 % sanoi voivansa suositella leiriä. Protuleireille annettujen kouluarvosanojen keskiarvo oli 9,5. Kyselyyn vastanneista 344 huoltajasta 98,5 % sanoi voivansa suositella protuleiriä.

Palautekyselyyn vastanneet pitivät tärkeimpinä asioina protuleirissä ryhmähenkeä ja uusien ystävien saamista sekä mahdollisuutta olla oma itsensä ja tuoda esiin omia mielipiteitään.

Kaikki Protun toiminta on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumatonta. Leirikesä huipentui Helsingin Alppipuistossa elokuiseen Puistotahtumaan, joka keräsi yhteen lähes 1100 leiriläistä ja leirin vetäjä.

Vahvistaa itsetuntoa ja sosiaalisia taitoja

Protuleirit vahvistavat selvästi nuorten itsetuntoa ja sosiaalisia taitoja. Näin todetaan yhteiskuntatieteiden tohtorin **Teppo Eskelisen** ja **Pia Lundbomin** tutkimuksessa. Lisäksi leirit vahvistavat nuorten omia mielipiteitä ja ajattelua, joka ottaa huomioon erilaiset mielipiteet. Aineisto tutkimukseen kerättiin vuoden 2017 protuleitien osallistujilta. Tutkimus julkaistiin Nuorisotutkimus lehdessä.

- Mielenkiintoinen havainto oli myös, että leirin vaikutus ajatteluun

näkyi pidemmällä aikavälillä. Leirien vaikutus näkyy ikään kuin ajattelua herättävänä kipinäna oikeammin kuin kerralla omaksuttavana sisältönä, tutkijat toteavat.

"Leiri on monelle vasta ensimmäinen askel protuelämässä."

Prometheus-leirin tuki ry panostaa vapaaehtoistyöhön. Leirien lisääntyne suosio on merkinnyt entistä suuremman huomion kiinnittämistä leirien vapaaehtoisten vetäjien ja muiden tekijöiden löytämiseen.

Leireillä on myös aikuisia ohjaajia. Protu koouttaa yli 400 ohjaajaa ja apuohjaajaa eli apparia. Lisäksi leireillä tarvitaan kokki ja apukokki. Yhdistys panostaa nyt etenkin siihen, että kesän leireillä Protun toiminnasta kiinnostuneet nuoret voivat helposti löytää itselleen sopivan paikan ja tekemistä.

- Jo pitkään protuleiri on ollut monelle vasta ensimmäinen askel protuelämässä, kun sadat nuoret lähtevät vetämään seuraavan kesän leirejä. Haluamme entisestään vahvistaa Protua nuorten omana yhteisönä, jossa oman leirin hyvä yhteishenki ja oppiminen voivat jatkaa, Prometheus-leirin tuki ry:n puheenjohtaja **Ansku Ahvenainen** sanoo.

Haku kesän 2020 leirille alkaa marraskuussa

Koska leirien kysyntä on kasvanut, leiripaikka kannattaa varata hyvissä ajoin, jotta saa sijainniltaan, ajan- ja mahdollisesti teemaltaan itselle parhaiten sopivan leirin. Viime vuonna 67 leiristä 11 oli teemalleirejä. Yleisesti leirit kuitenkin toteutetaan saman ohjelmarakenteen mukaisesti. Ruotsinkielisiä leirejä oli 3 ja englanninkielisiä myös 3.

Saadaanko elämäntarkastomustieto kaikille valittavaksi?

Esa Ylikoski

Elämäntarkastomustiedon (ET) avaamista kaikille valittavaksi olevaksi katsomusaineeksi aletaan selvittää Opetusministeriössä. Tiedon kertoi syyskuussa opetusministeri **Li Andersson**, kun asia oli noussut esiin kahdeksaluokkalaisten Lennin, 9 v. kysytyä Helsingin Sanomissa, miksi kirkkoon kuuluvat eivät saa opiskella elämäntarkastomustietoa.

Lenni piti monen muun tapaan nykytilannetta epä-reiluna. Asia oli vahvasti esillä vuonna 2018 lukiolaikaa valmisteltaessa ja säädettäessä. Nyt opetusministeri Andersson sanoi kannattavansa ET:n avaamista. Myös Vapaa-ajattelijain liitto on pitkään esittänyt ja edistänyt ET:n avaamista kaikille peruskoulussa ja lukiossa.

Jo kesäkuussa 2018 Vasemmistoliton, Vihreiden ja Sosialidemokraattien eduskuntaryhmät sekä kaksi Ruotsalaisen kansanpuolueen kansanedustajaa äänestivät lukiolaisten käsittelyssä ET:n avaamiseen tähtäävän ponnin puolesta. Eduskunnan keskustelussa itse asia sai tukea myös Kokoomuksen sivistysvaliokuntaryhmän vetäjältä **Sari Multalalta**, joka ei kuitenkaan äänestännyt asian puolesta.

Vastauksessa Lennille Opetushallituksen edustaja kertoi asiasta päätetyn 20 vuotta sitten ja silloin myös uskonnotomien järjestöjen esittäneen ET:n rajaamista vain uskontokuntiin kuuluvammille. Vastaus oli huono, koska hyvää vastausta miksi-kysymykseen ei ole.

Vapaa-ajattelijain liitto päätyi jo vuonna 2010 Suomen Humanistiliiton rinnalle kannattamaan ja esittämään ET:n avaamista kai-

kille valittavaksi peruskoulussa ja lukiossa. Samalla huomautetaan, että avaamisen ei tietenkään pidä jättää ET:n luonteen ja sisällön muuttamiseksi. Olisihan uskonnonopetus edelleen vaihtoehtona.

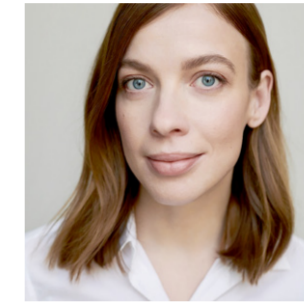
Kirkon tutkimuskeskuksen kyselyssä 2019 rippikoululaisista vain 35 prosenttia vastasi uskovan Jumalaa ja 32 prosenttia uskoi Jeesuksen nousseen kuolleista. ET voisi oppiaineena vastata monen kirkkoon kuuluvan lapsen ja nuoren sekä heidän perheidensä katsomuksellista identiteettiä. Nuorisobarometrin mukaan 57 prosenttia pitää itseään ei-uskonnollisena ja 22 prosenttia uskonnollisena.

Nopea erillisratkaisu

Elämäntarkastomustieto voidaan avata kaikille valittavaksi nopealla erillisratkaisulla. Muutos on lakiteknisesti helppo. Uudistus ei vaadi oppiaine- ja tuntijaon, opetussuunnitelmien perusteiden eikä oppikirjojen muuttamista. Se voidaan ottaa käyttöön heti.

Uskonnon ja ET:n ryhmien oppilasmäärät saataisivat hieman tasoitua. Muutamia uusia opetusryhmiä saataisiin syntyä niihin kouluun, joissa ET-opetusta ei ole ollut. ET-oppilaiden määrä on kuitenkin muutenkin kasvussa, kun vauvakasteiden osuus on viime vuosina ollut selvässä laskussa.

ET:n nopeaa avaamista ei pidä jarruttaa asettamalla se vastakkain muiden, pidempää keskustelua ja valmistelua vaativien katsomusopetusta koskevien ideoiden kanssa. Nykyinen peruskoulun oppi-

Li Andersson

aine- ja tuntijako sekä uudet opetussuunnitelmat ja oppikirjat on juuri otettu käytäntöön. Lukiossa uusi ops on tarkoitus ottaa käyttöön vasta vuonna 2021. Näin ollen on selvää, että oppiaineita ja tuntijakoa ei voida muuttaa nopealla aikataululla. Ei myöskään juuri tehtyjä opetussuunnitelmia. Opettajat ja oppilaitokset eivät kannata muutoksia liian tiheään tahtiin.

ET:n avaaminen nyt kiireellisellä erillisuudistuksella ei estä katsomusopetuksen edelleen kehittämistä koskevan keskustelun jatkamista. Siksi esimerkiksi ns. yhteistä katsomusainetta ajaneiden ei ole järkevää mitenkään vastustaa ET:n avaamista. Nyt on kyse valinnan vapaudesta ja yhdenvertaisuudesta sekä lapsen oikeuksista (joka koskee myös lukiolaisia).

Pidemmän tähtäimen keskusteluissa voi nykytilalle nousta muitakin vaihtoehtoja kuin yksi yhteinen 12-vuotinen katsomusaine, 1-9 lk ja lukio. Keskustelussa voisi tarkastella erikseen eri ikäkausissa, esimerkiksi 1-3 lk, 4-6 lk, 7-9 lk ja tietenkin lukiolaisia. Esimerkiksi filosofiaa ja etiikkaa voisi opettaa jo peruskoulussa. Alaluokilla ei tarvitse opettaa mitään "katsomusainetta", eikä lukiossa.

Peruskoulun ylemmille luokille voi pohtia myös hybridimallia, jossa osa katsomusopetuksesta on eriytettyä ja osa yhteistä.

Laaja kannatus ET:n avaamiselle

Pari vuotta sitten tehdyn kyselytutkimuksessa ET:n avaamista kannatti yli 75 prosenttia suomalaisista. Kannattajia oli enemmistö kaikkien muiden puolueiden paitsi KD:n kannattajista.

Nykytilan ongelmallisuuden ovat kiinnittäneet huomiota lapsiasiavaltuutettu ja yhdenvertaisuusvaltuutettu. Järjestöistä ET:n avaamista lukiolaisten valmistelun yhteydessä esittivät Vapaa-ajattelijain lisäksi ainakin Kuntaliitto, Lukiolaisten liitto ja Humanistiliitto.

Lapsiasiavaltuutettu sanoi kertomuksessaan eduskunnalle (helmikuussa 2018, sivu 154) nykytilanteesta: "... Oppilaiden enemmistön mukaiseen uskontokuntaan kuuluvalla lapsella ei ole oikeutta opiskella elämäntarkastomustietoa. **Sääntely on siten yhdenvertaisuutta loukkaavaa ja lapsen oikeuksien sopimuksen 2 artiklan vastainen.**"

Lapsiasiavaltuutettu esitti että "uskonnonopetusta koskevaa lainsäädäntöä tulisi tarkentaa, jotta se takaisi kaikille lapsille yhdenvertaisen oikeuden osallistua tai olla osallistumatta uskonnonopetukseen tai vaihtoehtoisesti elämäntarkastomustiedon opetukseen."

Lukiossa ET-kielto on hyvin epälooginen, sillä lukiolaisten voi itse valita muut ainevalinnat ja sen, hakeeko lukioon lainkaan. Katsomusaineiden avaaminen

symmetrisesti lisäksi nuoren valinnanvapautta sekä vähentäisi turhaa sääntelyä.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto esitti lausunnossaan opetus- ja kulttuuriministeriölle: "Lukiolaisten tulisi iästään riippumatta voida aina valita, osallistuuko hän uskonnon vai elämäntarkastomustiedon opetukseen." Kuntaliitto toteaa, että ministeriön sääntöluonnos "jättää edelleen eri uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvat tai kuuluttamattomat eriarvoiseen asemaan uskonnon tai elämäntarkastomustiedon opetukseen osallistumisen osalta". Suurin osa lukioista on kuntien ylläpitämiä.

Oppikirjoita edustava Lukiolaisten liitto katsoi, että nyt "vähintään lakia tulisi muuttaa siten, että myös opiskelijoiden enemmistön mukainen uskontokuntaan kuuluvalla opiskelijalla olisi halutessaan mahdollisuus osallistua elämäntarkastomustiedon opetukseen oman uskonnon opetuksen sijaan".

ET:n avaamista pitävät hyväksyttävänä myös uskontokuntiin kuuluttomien edustajat, mikä ilmenee Suomen Humanistiliiton ja Vapaa-ajattelijain liiton lausunnoista. Uskonnotomien tilanteen arvioidaan parantuvan, kun ET-opetuksen tarjonta ja opetusjärjestelyt todennäköisesti vahvistuisivat nykytilasta. Edellytyksenä tälle luonnollisesti on, että ET:n opetussuunnitelmaa ei aleta kirkollistaa. Nykyinen oppiaine- ja tuntijako ei aleta kirkollistaa. Nykyinen oppiaine- ja tuntijako ei aleta kirkollistaa. Nykyinen oppiaine- ja tuntijako ei aleta kirkollistaa.

Ansku Ahvenainen. Kuvaaja Aatu Komsu.

Protuleiri Nuuksiassa. Kuvaaja Jouka Heikkinen.

Oppikirjatilanne parantunut

ALAKOULUUN uuden ET-oppimateriaalin 3-6 luokille julkaisija on Opetushallitus:

Hyvän elämän peili kattaa opetussuunnitelman alueet 1 (kasvaminen hyvään elämään) ja 2 (erilaisia elämäntapoja) ja *Maailman peili* alueet 3 (yhteiselämän perusteita) ja 4 (luonto ja kestävä tulevaisuus). Tekijöinä Lauri Colonius, Emilia Lehtinen, Jaakko Lindfors ja Ritva Tuominen.

YLÄKOULUUN uusi ET-oppikirja on *KOMPASSI*. 7-9 yläkoulun elämäntarkastomustieto. Kirjoittajat Lauri Colonius, Olli Hakala, Ilmari Hirvonen, Eino Huotari, Matti Mäki-kangas ja Feto ry 2018. Kustannusyhtiö Otava.

Suosittellemme yläkoulun kirjaan tutustumista aikuisille riippumatta siitä, onko omia lapsia koulussa.

Jumalaton ralli eli kauas on pitkä matka

Jape Lovén

Kesäkuun viides. Kello soi 3:20. En omaa ankeita ajatuksia lainkaan aikaisesta herätyksestä huolimatta. Itse asiassa ponkaisen innoissani ylös sängystä ja kipaisen aamutoimilleni.

Siitä se lähtee... pitkä päivä. Ajokampeat niskaan ja ovesta ulos. Lyhyt ajo lähihuoltamolle ja tankkaus. Ja vihdoin olen tien päällä. Olen valmistellut reitin valmiiksi navigaattoriini. Se ilmoittaa heti alkuun olet perillä 19h33min kuluttua matkaa jäljellä 1638km. Mistä on kysymys?

Olen lähössä toteuttamaan parikymmentä vuotta sitten saamaani ajatusta, suorittamaan nk. rautaperseajon. Perussuoritus tarkoittaa ajamista reilun kahdenkymmenen tunnin ajan. Virallinen nimi on SaddleSore1000 eli SatulaKipu1000, jossa ajetaan nopeusrajoituksia ja liikennesääntöjä noudattaen tuhat mailia alle vuorokaudessa. Kyseessä ei ole kilpa-ajo vaan henkilökohtainen kestävyysuoritus.

Itse pidän sitä myös mainiona tapana tutustua Suomeen (tai muuhun maahan), itseensä ja moottoripyöräänsä.

Ja itse asiaan:

Ajaessani ensimmäisiä kymmeniä kilometrejä kohti Turkuun huomaan sataneen, ja moottoristiellä nousee melkoinen usva vähistäkin autoista ajoradan ylle. Onnekseni tiet kuivahtavat lähestyessäni Turkuun.

Tankkauksia tulee useammin kuin olisi tarvetta, sillä ajosuorituksen reitin pisteet pitää dokumentoida ja helpointa se on tankkauksitein ja valokuvien.

Matkalla kohti Tamperetta alan vihdoin nauttia täysin maantiestä. Aurinko paistaa ja musiikki soi. Pirkanhovista jo kompassi kohti Jyväskylää. Sää on mitä parhain tällaiseen matkailuun. Ei liian kuumaa, mutta aurinkoinen ja kuiva. Kilometrit kuluvat ja hommassa on suorittamisen maku.

Saapuessani Hirvaskankaalle huoltoaseman pihaan oli jo kovastikin kahvipaussin paikka. Matka oli vasta alullaan, mutta moottoritiepainotteiset osuudet reitin alkupäässä eivät ole suurin nautinto ajella.

Vihdoin kuuluisia ihmisten kanssa baarin terassilla ja pyörän tankkauksen. Miehen etuvälön suuntautui Puluun ja sitä kautta puolivälillä matkaa.

Miksi ajaa moottoriteitä ja pääväyliä? Synä on ajosuoritus

ja sen tarkastaminen. Tarvitaan melko korkea keskinopeus, jota auttaa jo ajelle osan matkaa nopeusrajoituksilla 100-120 km/h. Näin ateisti matkaa pitkin kuumaa asfalttia raamattuvyöhykkeellä. Haapjärven pohjoispuolella oli iso tietty. Kuumuus oli aikamoista. Pitkässä letkassa kävelyvauhtia tuoretta asfalttia. Viereisellä kaistalla liekkien lyödessä työkonien alta pohdin, tällainenkö lienee se tosuskisten käsitys helvetistä...

Oulussa puolimatkan krouvia ei ollutkaan; reittipisteeni oli pettymykseksi kylmäasema. Bensaa tankkiin ja pieni pohdinta omasta takkauksesta. Toiminnan miehenä päätös vei vain hetken. Eteenpäin kohti Kuhmoa. Niin alkoi matkani pisin etappi, reilun kolmen ja puolen tunnin ajo huoltoasemalle.

Oltiin poissa ruuhka-Suomesta. Liikenne harveni ja maisemat vain paranivat. Reittiä pohtiessani oli huomioitava auringon kierto, jottei tarvitse koko ajan sirsitellä silmiään. Lisäksi reittini oli mietitty niin, että loppua kohden tiet tulevat pienemmiksi ja mutkikkaammiksi.

Tuhannen kilometrin kohdalla reitti muuttui mielenkiintoisemmaksi: ajelin piestä mutkikasta tietä läpi kylän, jossa aika vaikutti käyneen hitaammin. Vanhat talot punamullassa eikä autoja liikkeellä. yksinäin vanha Zetor nyhötti ruosteisena ladon seinustalla. Kylämaiseman jäl-

keen pohdin, kuinka bussit kulkevat talviaikaan näin mäkiä ja jyrkkämutkaista tietä. Näin matkanteon takalastissa aiheuttama tunne joka ei välttämättä ole mukavin, helpotti kun oli muuta pohdittavaa.

Kuhmossa kahvilan kassa kysyi: Mistäs kaukaa olet tulossa? Kun kerroin että Helsingistä, totesi hän: "Jaa, pitkä matka." Kun lisäsin että Turun, Tampereen, Jyväskylän ja Oulun kautta, myyjä haukkoi henkeään. Lopulta hän kysyi: "Mihinkäs sinä sitten olet menossa?" Vastasin että Vierumäelle, Joensuun, Varkauden ja Vaajakosken kautta. Pääpuiste-luista päätellen ei hänellä ollut li-sättävää.

Ulkona istuskelin jo kirkkain mielin, 1100 kilometriä takana ja reilu 500 edessä. Vain tekninen vika voisi estää onnistumisen. Sellaiseen olin alkukesästä törmännyt käydessäni Vapareiden vika voisi estää onnistumisen. Sellaiseen olin alkukesästä törmännyt käydessäni Vapareiden vika voisi estää onnistumisen. Sellaiseen olin alkukesästä törmännyt käydessäni Vapareiden vika voisi estää onnistumisen. Sellaiseen olin alkukesästä törmännyt käydessäni Vapareiden vika voisi estää onnistumisen.

No vaihdoin levyt cd-vaihtajaan ja jatkoin matkaa. Kohti etelää ja Joensuuta. Reissuni hienoin pätkä oli alullaan alkuillan lämmössä. Asia alkoi valjeta, kun risteyksessä oli kyltit Joensuu, Kansallispuisto sekä erillinen maininta via Karelia. Edessä oli pitkät pätkät mäkien ja mutkien välillä kulkevaa hienokuntoista tietä. Maisemat kauneinta Suomea jär-

viä, metsiä, vaaroja ja kaikkea siltä väliltä.

Lauluissa oli monia hienoja säkeitä, joissa uskomatonkaan ei keksinyt paremmin. Intiaani ties eikä kirkon mies miten luotiin maamme tää, tai you can bet your life i don't need religion. Tuotunne tyhjällä maantiellä moottoripyörän selässä kauniina kesäil-tana on kai lähinnä sellaista kokemusta, jota uskiukset kai sanoisivat jumalaiseksi.

Itse pohdin asiaa niin, että tätä tulini hakemaan. Moottoripyörämeditaatiota. Se tunne, kun kuski ja pyörä ovat kuin yhtä. Valitettavasti näin pitkällä yhdenjaksoisella reissulla se saattaa olla myös totta. Tunne siitä, että persus on juurtunut penkkiin, kasvaa hiljalleen, mutta ei vie pois ajamisen iloa.

Joensuussa oli vihdoin aika syödä enemmän. Pistelin baarin antimet suuhuni ja mietin pitäisikö aurinkolaseista luopua kelon lähetessä iltakymmentä. Ulos astuessani ei pohdintaa tarvinnut jatkaa, sillä aurinko oli vielä taivaalla. Vasta ennen Varkautta alkoi hämärtää.

Väsytys aiheutti auringon laskiessa vilunväireitä. Lisäsin vaatetusta seuraavalla stopilla. Se mitä tapahtui tankatessani olisi varmaankin aiheuttanut taikauskoi- sessa mielessä harhan jumalan vi- hasta: miljoonat hyytyset ja itikat kävivät kimppuuni.

No tämä on kuitenkin jumalaton ralli, tulikiveä tai heinäsiirk-

koja ei tullut. Huoltoaseman vessa muuttui tilapäiseksi pukukopiksi. Aurinkolasit vaihtuivat kirkkai- siin. Tuulikaapissa puettu kypärä jätti sääskille vähemmän mahdollisuuksia.

Iltaöinen maantie oli kevyt kulkea kohti Vaajakoskea. Tämä oli toisella puolella Jyväskylää kuin aamulla. Reitti ei saa sääntöjen mukaan ristettyä. Matkalla tunsin väsymyksen oireet. Ei unetusta eikä haukottelua vaan nälkäisyyden. Entisenä vuorotyöläisenä tiedän, että kun unirytmii vaihtuu, himo hiilihydraatteihin ja rasvaan kasvaa.

Aatokset mässäilystä takaisin perille tuloon vei puolen tunnin toverillinen kurvailu tuonen motoristin kanssa pysähdykselle saakka. Eli vain kahvi ja sämpylä sekä bensaa tankkiin.

Soitto mökillä odottavalle rouvalle. Siellä oli alkamassa saunan lämmitys olutta ja viiniä kylmänä sekä makkaraa menossa kiukaalle. Nyt oli maalisuoran tuntua.

Oli jo yö. Ajoin kohti Heinolaa. Radio soi ja vakionopeudensäädin oli päällä. Välillä tuprutelin sähkökupakkia ja nautin olostani. Lusin kohdalla kiihdyttäessäni moottoritielle pieni haikeus valtasi mieleni. Olen kai niitä, jotka rakastavat olla moottoripyörämatkalla eikä niinkään perilletuloa. Vilkuttaessani Vierumäen matkakeitaalle oli tunnelma jo aikamoinen kypärän sisällä. Vielä pari sataa metriä. Viimeinen tankkaus ja lopputankkauksen valokuva, johon piti saada myös matkamittarin lukema, aiheutti haasteita heijastusten vuoksi. Nyt olin perillä!

Viimeinen viisi kilometriä mökin pihaan sujui jo melko euforisissa fiiliksissä. 1622 km, 22 tuntia ja neljä minuuttia. Nyt enää suorituksen tarkistus ja jäsenyyseräässä maailman laajimmassa motoristiyhteisössä on selvä.

Mökin pihalla rouva räpsäisi kuvan väsyneestä matkamiehestä ja tuli onnittelemaan. Kun pyörä oli parkissa, istuin kylmän oluen kanssa terassilla vilvoittelemaan - ja pohdin jo uutta suoritusta ensi vuonna. Yksin? Sama reitti? Eri reitti? Kavereiden kanssa? Vapareiden kanssa? Aika näyttää. Aina-kin jo lähes 35 vuotta jatkunut rakkauteni moottoripyöräilyn jatkuu edelleen.

Kirjoittaja on Vapaa-ajattelijain liiton valtuuston puheenjohtaja ja Helsingin seudun vapaa-ajattelijain varapuheenjohtaja.

Uskon loppu ja uuden alku

Eero Suorsa

Harry Anttila on entinen pappi, ja nykyinen uskonnon ja vapaaajattelijat. Haastatteluun lähtiessäni Café Strindbergille olen ehtinyt tehdä vain nopeasti taustatöitä, en edes tiedä minkä näköinen mies minua on vastassa. Kahvilassa minua odottaa hymyileväinen ja vapautunut keski-ikäinen mies.

Anttila aloittaa: "Varmaan keskeistä tässä on se että olen entinen pappi; lähdin nuorena näihin hommiin monesta syystä, ja olin mukana aivan vilpittömästi. Lopulta en kuitenkaan enää voinut olla enää osata tätä järjestelmää, ja sanouduin siitä irti. Erosin lopulta kirkosta, 2006 tai 2007, ja tämä oli pitkän prosessin päätös. Tietenkään nämä prosessit eivät sinänsä lopu koskaan, aina jää jotain käsittelemättä. Mutta kyllä se oli hieno päätös; kun katson taakseen niin olen muuttunut paljon. On vaikeaa tunnustaa itseään vanhoilta ajoilta."

Anttila toimi kauppaokeskus Ison Omenan kauppaokeskuspappina. Tämä oli hänen viimeinen toimensa pappisvirassa. "Kauppaokeskuksessa näkyi hyvin seurakunnan kupla, miten se oli niin kaukana tavallisten ihmisten elämästä. Esimerkiksi kappeliin saapui vartaita enää kerta 2-4 ihmistä, joista kaksi olivat jokaisella kerralla samoja. Samaan aikaan kauppaokeskuksessa oli tuhansia ihmisiä. Yritin nostaa esiin, että tämähän vain alleviivasi marginaalisuuttamme. Seurakunnan työntekijä vastasi: 'Kuka siellä sitten ruokooe ellemme me?'"

Anttila naurahtaa. "Olin tuossa vaiheessa kiertänyt jo 20 vuotta Suomen Siionia, aina isoesta alkaen eikä mikään enää yllättänyt minua. Kirkon olisi pitänyt ryhtyä muuttamaan jo 20 vuotta aiemmin pysyäkseen yhteiskunnan kehityksessä mukana. Nyt jäljellä ovat vain rippeet, ja kirkon tehtävä on pyristellä tätä kehitystä vastaan; tämän taistelun kirkko tulee häviämään ja luulen että kirkko tietää tämän itsekin."

Kysyn, millä tavalla kirkko on pudonnut yhteiskunnan ja ilmapiirin kehityksen kelkasta? "Kyllähän kirkko on päivittänyt oppiaan monta kertaa 2000 vuoden olemassaolonsa ajan; joissain asioissa kirkko on erittäin notkea ja tämä on mahdollista- niin paljon, mistä aloittaisin. On todettava että oma uskonnollisuuteni ei kummunnut mistään uskonnollisista luopumista ankkueroitumisesta 2000-3000 vuotta vanhoihin kertomuksiin ja tulemistä läsnä olevaksi ihmisten nykyaikaiseen maailman- kuvaan. Nämä kaksi ovat niin kaukana toisistaan, ihmisten nykyaikainen maailmankuva ja kirkon vanhat opit,

Harry Anttila

että tämä on kuitenkin mahdollonta. Kirkon sisällä on paljon ihania ihmisiä ja hyviä tuntuja, täytyy siis painottaa että puhun kirkosta instituutiona, en yksilöistä. En usko että kirkolla on mitään markkinarakoa, muuta kuin jo 20 vuotta aiemmin pysyäkseen yhteiskunnan kehityksessä mukana. Nyt jäljellä ovat vain rippeet, ja kirkon tehtävä on pyristellä tätä kehitystä vastaan; tämän taistelun kirkko tulee häviämään ja luulen että kirkko tietää tämän itsekin."

Kysyn, millä tavalla kirkko on pudonnut yhteiskunnan ja ilmapiirin kehityksen kelkasta? "Kyllähän kirkko on päivittänyt oppiaan monta kertaa 2000 vuoden olemassaolonsa ajan; joissain asioissa kirkko on erittäin notkea ja tämä on mahdollista- niin paljon, mistä aloittaisin. On todettava että oma uskonnollisuuteni ei kummunnut mistään uskonnollisista luopumista ankkueroitumisesta 2000-3000 vuotta vanhoihin kertomuksiin ja tulemistä läsnä olevaksi ihmisten nykyaikaiseen maailman- kuvaan. Nämä kaksi ovat niin kaukana toisistaan, ihmisten nykyaikainen maailmankuva ja kirkon vanhat opit,

mutkana, mutta ristiriita sen välillä, mitä kirkon usko on ja mitä on todellisuus oli liian suuri. Monet papit eivät tunne sitä mitä opettavat; tutkimusten mukaan monet rippikoulupapit opettavat paljolti omien henkilökohtaisten painotustensa mukaisesti, vaikka nämä painotukset olisivat suorastaan kirkon opin vastaisia. Itse opin vasta pastoraaliturssilla luterilaisia tunnustuskirjoja ja mitä kirkko oikeasti opettaa. Tämä oli erittäin silmiä avaava kokemus etenkin verrattuna seurakunnan arkitodellisuuteen. Jumalakäsitys on erittäin ristiriitainen: toisaalta jumala on hyvä ja rakastava, toisaalta sadistinen despootti joka lähettää oman poikansa uhrattavaksi."

Miten Anttila kokee kirkon pyrkimyksen brändätä itseään liberaaliksi ulospäin? "Liberaalit papit ovat äänessä julkisuudessa, mutta esimerkiksi kirkkohallituksen ja piispainkokouksen kanta tasa-arvoiseen avioliittolakiin on kielteinen. Asenne liberaalimmillaan on tosiasiasa tämä: 'Henkilökohtaisesti kannan suurempaa jonka varaan rakentaa. Olin täysin sydämestäni uskossa

ten mukaisesti.' Tässä nähdään, että kirkon asemaa ei saa kyseenalais- ta. Jumalan olemassaolo voidaan epäillä, mutta kirkon auktoriteettia ei saa epäillä. Silloin joutuu välittömästi sivuraiteelle jos kirkon valta- rakenteita kritisoidaan."

Tähän näkemykseen on helppo yhtyä; esimerkiksi nykyinen arkkipiispa Tapio Luoma ei ole liberaali. "Hän oli jo valintaprosessin aikana sopivasti piilokonservatiivi. Koko kirkon status quo perustuu konservatismiin; kirkko on aina vastustanut uudistuksia ja tullut jälkijunas- sa silloin kun on ollut pakko. Konservatiivisuus oman käsitykseni mukaan vain vahvistuu: virassa olevat nuoret papit ovat yhä konservatiivisempia. Seurakuntien sisältä löytyy kyllä hyvin erilaisia painotuksia; ei ikinä uskoisi miten seurakunta A ja B voivat olla kaukana toisistaan suhteessa uskon harjoittamiseen ja toimintaan."

Haastattelu alkaa olla loppuillaan. Kahvilasta poistuu edelleen hymyileväinen ja nauravainen mies, joka on sovussa oman itsensä ja elämänsä kanssa.

Pitkä matka hyväksymiseen

Patrick Tiainen sai muutamia vuosia sitten suurta julkisuutta hänen perustettuaan karismaattisen Uskon sana -seurakunnan. Tiainen kiersi Suomea saarnaamassa ja evankelioimassa - kunnes keväällä 2017 hän sanoutui irti seurakunnan johdosta kun hänen suhteensa mieheen paljastui. Tästä seurasi lisää revittelyä sensaatiolehtien palstoilla. Nyttemmin Tiainen on viettänyt rauhallista elämää poissa julkisuudesta puolisonsa kanssa. Hän työskentelee hätäkeskuspäivystäjänä. Uskosta hän ei ole luopunut, mutta karismaatikko hän ei enää ole.

Eero Suorsa

Tiainen aloittaa kertomalla taustastaan. ”Synnyin kaksikieliseen perheeseen Kokkolassa 1993. Perheeni ei ollut erityisen uskonnollinen. Olin koulukiusattu jo ala-asteelta lähtien, josta nousi hirtittävä ja ymmärrettävä tarve olla ’normaali’. Halusin olla vain yksi muista, hyväksytty ja osa joukkoa. Kuudennessa luokalla minulla todettiin ensimmäistä kertaa keskivaikkea masennus ja koulukuraattori halusi keskustella vanhempieni kanssa, mutta onnistuin välttämään tämän. Halusin tuoda kotiin vain hyviä todistuksia, en mitään ongelmia viittaava; olin päättänyt kolmannelle luokalle että tydyin vain kymppeihin koikeissa.”

”Minua kiusattiin koulussa, ja tämä paheni yläasteella sosiaalisen median esiasteissa; minusta esimerkiksi levitettiin kuvia joissa minusta oli editoitu tyttö. Samaan aikaan ahdistus koskien omaa homoseksuaalisuuttani kohtaan oli kasvanut sisälläni suureksi koska ympärilläni olevat asenteet olivat sitä mitä voidaan kutsua ’Perus-Pohjanmaaksi’. Olin havahduttunut jo 6-vuotiaana miehiin kohdistuviin tunteisiin, mutta ympäristö oli sellainen etten voinut niitä itse hyväksyä.” Tiainen menestyi koulussa hyvin, ja toimi erilaisissa yhdistyksissä ja kirjoitti aktiivisesti niin runoja, mielipidekirjoituksia kuin novelleja.

Miten Tiainen päätyi karismaattiseen kristillisyyden? ”Se alkoi evankelis-luterilaiselta rippileirilä, jonne olin mennyt vakaasti siinä uskossa että minuahan ei käännytetä. Asia kuitenkin muuttui ja tulin uskoon. Rippileirilillä törmäsin ensimmäistä ker-

taa myös eheytyliikkeeseen. Toimin ev.lut kirkossa, josta en kuitenkaan löytänyt väylää palvelu jumalaa, ja päädyin kiertämään eri seurakuntia Kokkolassa, ja kotiutuini Kokkolan metodistikirkkoon. Karismaattista liikehdintää oli ja on myös muissa Kokkolan seurakunnissa; itse asiassa Kokkolan helluntaiseurakunta ei ollut kovin karismaattinen, mutta myös ev.lut seurakunnassa oli karismaattisuutta, kuten kielillä puhumista.”

Tiainen päätyi ensimmäisen kerran Keniaan vuonna 2011 lukion opintomatkalta, jossa tutustuttiin suomalaisten metodistiseurakuntien tuella rakennettuun ammattikouluun. ”Vastaanottavana tahona joka huolehti kaikista logistisista oli paikallinen Word of Faith, eli paikallinen helluntaiseurakunta.”

Matka kesti kaksi viikkoa, ja tämän jälkeen Tiaisella oli voimakas hengellinen kokemus, jonka myötä hän koki että hänen täytyi mennä uudelleen Keniaan. Suoritettuaan varusmiespalveluksen hän nosti kytkintä. ”Tulin Keniaan vuoden 2013 alussa; olin ottanut yhteyttä pastoriin joka oli ollut aikaisemalla koulumatkallamme, ja sopinut että menen vapaaehtoiseksi paikalliseen helluntaiseen lastenkotiin. Varsin pian minua kuitenkin pyydettiin heidän Raamattukouluunsa. Opetus oli Kenian hallituksen hyväksymää ja laillistamaa, mutta opetus oli todella karismaattista. Kävimme säännöllisesti seurakunnissa saarnaamassa ja harjoittelemassa; olin itse mm. eräässä poliisien koulutustilaisuudessa. Opetus oli hyvin konservatiivista ja mustavalkoista, ja jo-

kaiseen kysymykseen oli aina vastaus.”

Entä suhtautuminen homoseksuaalisuuteen? ”Kun mainitsin harvan kerran edes ajatuksesta homoseksuaalisista taipumuksistani, niin sitä seuranneet rukoussessiot olivat niin rasakaita etten asiaa juuri uskaltanut ottaa esille.”

Ajatus uuden seurakunnan perustamisesta syntyi Keniassa. ”Otin yhteyttä tuttuihin ev.lut seurakunnan pappihin joiden kanssa olin aiemmin tehnyt yhteistyötä Kokkolassa ja kerroin perustavani aivan uuden kristillisen seurakunnan, joka tekisi aivan erilaista työtä mitä he tekevät. Maaliskuussa 2014 projekti oli viimein valmis, kun Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi peruskirjamme. 1.5.2014 palasin Suomeen, ja 11.5.2014 vietettiin Uskon sanan avajaisia Kokkolan metodistikirkossa tuuissa tiloissa. Seurakunnan perustamiseen jälkeen ev.lut seurakunta otti voimakkaasti etäisyyttä ja suhtautui toimintaamme erittäin kriittisesti, kehoittaen entisiä tutujani ottamaan etäisyyttä perustamastani liikkeestä.”

Miltä homoseksuaalisuuden salaaminen tuntui Tiaisen kohdistuneen voimakkain mediahuomion myötä? ”Ahdistavalta; eheytysestirahissa lähdetään liikkeelle ajatuksesta ’sinä et ole homo’. Ajattelin että minussa on haava, jota myös palvelutyö auttaisi korjaamaan. Olin voimakkaasti kriisissä maskuliinisuuteni kanssa, koska halusin täyttää ’miehen mallin’. En mitenkään sopinut mihinkään machomiehen muotteihin, minkä koin ahdistavaksi.”

Ovatko karismaattiset liikkeet vaarallisia? ”Osit-

tain kyllä. Ymmärrän kyllä niiden tarpeen, koska seurakunnat ovat uudistuksen tarpeessa. Karismaattisuuden hieno piirre on se että seurakunta aktivoituu, ja näin kaikille halukkaille löytyy tekemistä. Uskarismaattisuudessa annetaan paljon jalansijaa ilmiöille ja kokemuksellisuudelle, ja se paisuu vailla riittävän oppineiden kontrollia. Olen monesti kokenut kokouksissa myötäähäpeää kuunnellessani jonkun saarnaajan puhetta; tällainen ihminen tarvitsi rakkautta ja hyväksyntää ja paljon vähemmän lava-aikaa. Tämä oli totta myös itseni kohdalla. Karismaattisuudessa avataan paljon sielun voimia hallitsemattomalla tavalla, mistä esimerkiksi kertoo homoseksuaalisuudestani, ja rakentaa karismaattista homoseksuaalisuuden hyväksyvää seurakuntaa. Toki tässäkin mallissa olisivat karismaattisuuden omat haasteensa tulleet vastaan.”

Tiaisella koitti uusi elämä; hän erosi vaimostaan ja muutti puolisonsa kanssa Kuopioon jossa hän aloitti opinnot Pelastusopistossa. ”Ympäristö oli turvallinen, ja sain vihdoin olla oppilas enkä opettaja.” Seurakunta Kokkolassa jatkaa edelleen toimintaansa selvityksen johtajansa lähden jättämän tyhjien selviytymiskriisistä.

Haastattelu alkaa olla loppuillaan. Vaikka Tiainen totea että osa menneisyydestä tapahtuneista pahoista asioista on vielä käsittelyssä, niin kaikkien raskaiden asioiden ja mediayllälyssä vietettyjen vuosien jälkeen haastattelusta lähtee rauhallinen ja vakaa mies. Kutsun häntä selviytyjäksi.

kohten olin fyysisesti aivan loppu.”

Syksyllä 2016 Tiaisella syntyi suhde nykyisen puolisonsa kanssa. He päätyivät tapailemaan salaa seurakuntalaisten parissa heränneiden epäilysten parissa. Suhteesta tuli julkinen auto-onnettomuutta seuranneessa nopeassa tapahtumasarjassa, jonka lopputuloksena Tiainen irtisanoutui seurakunnan johtotehtävistä, vaikka seurakunnan vanhimmoista aluksi meinaannut hyväksyä. ”En voinut enää kieltää itseäni, ja ammattiauttajat vahvistivat tämän asian.”

Kaduttaako Tiaista koskaan aika seurakunnan johdossa? ”Kyllä. Minulla olisi ollut mahdollisuus esimerkiksi kertoa homoseksuaalisuudestani, ja rakentaa karismaattista homoseksuaalisuuden hyväksyvää seurakuntaa. Toki tässäkin mallissa olisivat karismaattisuuden omat haasteensa tulleet vastaan.”

Tiaisella koitti uusi elämä; hän erosi vaimostaan ja muutti puolisonsa kanssa Kuopioon jossa hän aloitti opinnot Pelastusopistossa. ”Ympäristö oli turvallinen, ja sain vihdoin olla oppilas enkä opettaja.” Seurakunta Kokkolassa jatkaa edelleen toimintaansa selvityksen johtajansa lähden jättämän tyhjien selviytymiskriisistä.

Haastattelu alkaa olla loppuillaan. Vaikka Tiainen totea että osa menneisyydestä tapahtuneista pahoista asioista on vielä käsittelyssä, niin kaikkien raskaiden asioiden ja mediayllälyssä vietettyjen vuosien jälkeen haastattelusta lähtee rauhallinen ja vakaa mies. Kutsun häntä selviytyjäksi.

Mikä on suomalaisille pyhää?

68%	Rakkaus, läheiset ihmiset
56%	Rauha, koti, lepo
53%	Ihmisarvo
46%	Kotimaa, itsenäisyys
44%	Luonto
43%	Yksilönvapaus
30%	Auttaminen, yhteisöllisyys
22%	Kuolema, hautausmaat ja hautajaiset
20%	Taide, musiikki, kulttuuri
19%	Tiede, uusi tieto
16%	Traditiot, rituaalit
16%	Henkisyys, uskonnollisuus henk.koht. kokemuksena
15%	Kirkko, uskonto

Suomen Kulttuurirahaston ja e2 -Tutkimuksen ”Pyhyden ytimessä” -tutkimuksessa suomalaisten arvoista kysyttiin, ”mikä sinulle on pyhää?” (Voitiin valita yksi tai useampi vaihtoehto.) Tulos oli mielenkiintoinen.

Pyhyden käsite on vahvasti maallistunut, suomalaiset antavat sille sekulaarin merkityksen. Kirkkoa ja uskontoa ei noteerata kovin korkealle. Tutkimus ilmentää yleisiä maallistumisen märkehtyksiä.

Puh. 050 590 4390 www.pro-seremoniat.fi
Fax (09) 850 20 460 posti@pro-seremoniat.fi

Nufit 17.-18.1.2020

Seuraava Nuorten filosofiatapahtuma Nufit on 17.-18.1.2020 Helsingissä Paasitornissa. Teemana on AIKA. Mielenkiintoisia alustuksia ja keskusteluja on luvassa. Nuorten lisäksi kaiken ikäiset voivat tulla seuraamaan.

Perinteiseen tapaan ohjelmassa on myös lukioiden joukkueiden Sokrates-väittelykilpailu.

Yhdenvertaisuuden puolesta Pride-tapahtumissa

Vapaa-ajattelijat olivat tänä vuonna järjestönä mukana Pride-tapahtumissa ja kulkueissa Helsingissä, Oulussa ja Turussa. Kaikissa niissä oli mukana myös liiton uusi banderolli ”Yhdenvertai-

suuden puolesta – Vapaa-ajattelijat”.

Helsingissä ulkoilutettiin myös liiton esittelytelttaa, ensin toukokuun lopussa kaksipäiväisessä Maailma kylässä -festivaalilla ja

kesäkuun lopussa Helsinki Pride-tapahtumassa Kaivopuiston pääjuhlassa kulkuun jälkeen.

Teltalla vetonauloina olivat ”Testaa oletko vapaa-ajattelijä” -kysely ih-

misten yhdenvertaisuutta painottaen sekä valikoima erilaisia pinssejä, enemmän tai vähemmän hauskoja tai totisia. Testilomake jäi pinssin kera vastaajalle itselleen muis-

toksi kohtaamisesta. Vapaa Ajattelijat -lehden näytenumeroja otettiin niin, että vanhojen lehtien varastot ovat huvoneet vähiin; lehtiin voi tutustua myös netissä.

Uskonnoton tapakulttuuri Suomessa -tilaisuus Kotkan vapaa-ajattelijat 90 vuotta

Lokakuun alussa tuli täyteen 90 järjestäytynyttä vapaa-ajattelijatoimintaa Kotkassa. Saman ikäinen on myös hautausmaa, maan suurin ja vanhin vapaa-

ajattelijayhdistysten hautausmaista.

Yhdistys juhlii työn merkeissä: sääntömääräinen syyskokous pidetään 90-vuotisjuhlakokouksena

24.11. klo 14.00, ja sitä edeltää yleisötilaisuus klo 12.00.

Yleisötilaisuudessa kuoleman historiaa tutkinut dosentti, valtiotieteen tohtori **Ilona Pajari** pitää esi-

tyksen aiheesta ”Uskonnoton tapakulttuuri Suomessa” sunnuntaina 24.11. klo 12.00 korttelikoti Muorikassa, Taruraitti 2, Karhuvuori. Vapaa pääsy!

Syyskokous sama paikalla klo 14.00, läsnä jäsenet, vapaaajajäsenet ja kunniajäsenet. Mahdolliset huomionosoitukset yhdistyksen tilille numero FI0551720220125158.

Jumalanpilkan kriminalisoinnin lopettamiseen

YK:n ihmisoikeuskomitea kysyi Suomelta Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (19 artikla) liittyen, mitä Suomi on tehnyt jumalanpilkkalakiin eli rikoslain (17 luku 10 pykälä) muuttamiseksi. Vastaus on valitettavan selvä, ei mitään.

Ulkoministeriöltä tuli lausuntopyyntö kansalaisjärjestöille. Vapaa-

ajattelijain liitto ry keskittyi siinä uskonnon- ja sananvapauteen liittyviin kysymyksiin. Liiton mielestä Oikeusministeriö ehtii ennen määräaikaan 2.4.2020 asettaa työryhmän valmistelemaan lainmuutosta. Lakitekniisesti jumalanpilkan kriminalisointi päättyy, kun kumoetaan ko. rikoslain pykälän 1. tekotapa.

Jumalanpilkkakielto on lopetettu Pohjoismaissa; viimeksi siitä luopui Tanska. Lopettamisesta ovat juuri päättäneet myös Irlanti kansanäänestyksellä ja Kreikka.

Kriminalisoinnin poistamista perustelee sekin, että eräissä maissa jumalanpilkkasta on säädetty hyvin ankaria rangaistuksia, jopa kuolemantuomioita.

Jumalanpilkkaksi (blasphemy) saatetaan tulkita mielivaltaisesti hyvin monenlaisia mielipiteen ilmaisuja, myös uskosta luopumisen (apostasy).

Kansalaisaloite päätymässä

Suomessa on kesän ja syksyn ajan ollut vireillä kansalaisaloite ”Jumalanpilkkaa

pois rikoslaista”. Aloitteen nimienkeräysaika päättyi 15.11.2019. Kertyneiden nimien määrä on jäänyt kauas 50 000 nimen tavoitteesta.

On loppukirja aika. Vielä voit ottaa kantaa - määräämään asti täällä: <https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/4429>

VAPAA AJATTELIJA 3/2019 USKOMATON, SYKSY 2019

Julkaisijat: Vapaa-ajattelijain Liitto ry ja Helsingin seudun vapaa-ajattelijat ry.

Toimitus: Esa Ylikoski (päätoimittaja), Binar Mustafa, Maria Eneback, Thoms Mangs, Jape Lovén, Eero Suorsa.

Painos: Ilmestyy Voima-lehden liitteenä. Painos 70 000.

Seuraava lehti: Vapaa Ajattelijat 4/2019 ilmestyy joulukuussa. Aineisto 11.11. mennessä, sp. toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi p. 0504685332. Neljäs linja 1, 00530 Helsinki.

Vapaa Ajattelijan nettilehti ja arkisto: <http://vapaa-ajattelijat.fi/va-lehti/>

Uskomaton 2011-2018: <http://vapaa-ajattelijat.fi/helsinki/>

Vuodet vierivät, vapaa-ajattelu säilyy

Thomas Mangs

Helsingin seudun vapaa-ajattelijoiden pitkäaikaisin jäsen **Lars Svartström** liittyi Helsingin Vapaa-ajattelijoihin nuorena miehenä jo vuonna 1961. Siihen aikaan Vapareilla oli vielä käytössä tänä päivänä hieman vanhahtavalta tuntuva pahvinen jäsenkortti. Siihen merkittiin kirkosta eroamisen ajankohta ja taloudenhoitaja kirjasi siihen vuosittain jäsenmaksun maksamisen. Pankkisiirrot yleistyivät vasta myöhemmin.

Silloin kun Lars erosi kirkosta, piti vielä käydä sitä ennen papin puhuttelussa, jossa pappi sitten epätoivoisesti yritti, yleensä onneksi huonolla menestyksellä, ylipuhua eroajaa.

Lars on positiivisella tavalla yhdistysihminen. Siis ei kaavoihin kangistunut yhden asian ihminen,

vaan monipuolinen huumorin pillettä silmäkulmassa kantava kaikelle avoin ihminen joka on myös aina uskaltanut olla oma itsensä. Hän onkin jäsenenä yli kymmenessä yh-

Lars Svartström.
Kuva Esa Ylikoski.

distyksessä ja ollut jopa perustamassa yhdistyksiä.

Paras tapa yksityiselle vaikuttaa asioihin on kuulua yhdistykseen. Aikaa vain ei tahdo edes näin eläkkeeläkään riittää kaikkeen. Vapaa-aika kuuluu mökillä saunotellen ja shakkia pelaten. Molemmat ovatkin Larsille rakkaita harrastuksia.

Hän on vetänyt jo yli 30 vuotta shakkikursseja työväenopistossa Arbiksessa. Hän on myös innokas saunoja ja vetää mm. Viroon suuntautuvia ja Karjalaan suuntautuvia saunamatkoja. Lars ristiinpukeutuu eli pukeutuu naiseksi.

Hän oli mukana perustamassa Keskusteluseura Psyke ry:tä, nykyisen Setan edeltäjää. Tuolloin homoseksuaalisuus oli vielä rangaistavaa Suomessa ja asiasta piti olla hissun kissun. Ehdoksi jäsenyydelleen hän asetti sen, että yh-

distyksen pitää olla avoin kaikille, myös heteroille, joihin hänkin kuuluu. Kaikki transvestiitit kun eivät kuulu seksuaalivähemmistöihin, mihin heidät yleensä virheellisesti yhdistetään.

Kaikki eivät ole aina suhtautuneet positiivisesti Larsin tempauksiin, esimerkiksi siihen kun hän meni armeijan kertausharjoituksiin naiseksi pukeutuneena vuonna 1969. Oli siinä kapiAISilla sulatteleminen. Asiasta kirjoitti myös Hymy-lehti.

Hän ei ole koskaan voinut hyväksyä uskonnon nimissä tehtyä vääryyttä ja korostaa mitä kaikkea paha valkoinen mies onkaan tehnyt uskonnon varjolla. Vaikka tilanne nyt onkin parempi, niin uskonnolliset sadut eivät silti sytytä. Vapareista Lars on löytänyt henkisen kodin jo 58 vuoden ajan! Siitä on jo vaikeaa pistää paremmaksi.

VABAARIT HELSINGISSÄ

Kansanedustaja ja taitelija keskustelun avaajina

VABAareissa ei ole oikeita tai vääriä kantoja vaan keskustelua. Kuukauden kolmas maanantai klo 18.00 alkaen Dublinerissa. Avaaja alustaa lyhyesti aiheen, minkä jälkeen keskustellaan.

Ma 18.11. klo 18.00 aiheena ovat jumalanpilkkan dekriminointi sekä ajankohtaiset uskonnonvapauskysymykset. Avaajana kansanedustaja **Kimmo Kiljunen**.

Ma 16.12. klo 18.00 joulukuun VABAarissa keskustellaan kulttuurista ja taiteesta ja avaajana toimii **Tony Taiva**.

Kevään 2020 aiheet au-ki; toiveesi ovat tervetulleita.

VABAari on rento ja kaikille avoin keskustelutilaisuus joka järjestetään Helsingissä Ravintola Dublinerissa Kaivopihassa (Mannerheimin 5). Tilaisuuteen on vapaa pääsy.

Järjestäjänä Helsingin seudun vapaa-ajattelijat ry. Tervetuloa!

LIITTOKOKOUS KESÄKUUSSA 2020 JYVÄSKYLÄSSÄ

Vapaa-ajattelijain liiton kolmen vuoden välein pidettävä liittokokous päätää henkilövalinnoista ja liiton linjasta. Jyväskylässä 13.-14.6. on tarkoitus

uusien liiton säännöt sekä strategia- ja tavoiteasiakirja. Miten edetään sekulaariin Suomeen, jossa julkisen valta ja oppilaitokset toimivat katsomusneutraa-

listi ja maallinen tapakulttuuri elää ja voi hyvin? Miten nykyistä strategiaa ja tavoitteita pitää uudistaa? [http://vapaa-ajattelijat.fi/blog/2017/08/14/vapaa-](http://vapaa-ajattelijat.fi/blog/2017/08/14/vapaa-ajattelijain-liiton-tavoitteet-ja-strategia-2017-2020/)

ajattelijain-liiton-tavoitteet-ja-strategia-2017-2020/

Keskusteluun toivotaan laajaa osanottoa. Siihen voi osallistua mm. Vapaa-ajattelijain liitto ry Official -fa-

cebook-ryhmässä, jossa keskustelu on vilkasta ja siinä on mukana paljon muitakin kuin vapaa-ajattelijain jäseniä.

LIITY JÄSENEKSI – TUE VAPAA-AJATTELUA

Vapaa-ajattelijain liitto on uskonnottomien edunvalvonta-, ihmisoikeus- ja kulttuurijärjestö: yhdenvertaisuus ja katsomusvapaus, sekulaari tapakulttuuri sekä humanismi ja tiedepohjainen ja rationaalinen maailmankuva. Liittoon kuuluu 20 alueellista jäsenyhdistystä.

Nettilomakkeen <http://vapaa-ajattelijat.fi/liity-jaseneksi/> tiedot ohjautuvat valitsemaasi yhdistykseen.

LAHJOITUKSET LIITON TAI YHDISTYSTEN PANKKITILILLE.